

на ромейтѣ-гърци да премахнатъ всичко българско води началото си още отъ времето на патриарха Генадий Схоларѣ, съветникъ на султанъ Мохамедъ II, завоевателя на Византия. При сина на тогава, Селимъ II, патриархътъ му билъ далъ съветъ да погуби българския народъ, като народъ воинственъ и некултуренъ, за да не би той да възстане и извоюва страната си. Най-малкото, султанътъ трѣбвало да събори всички български укрепления, да избие всички български видни лица и учени, за да бжде спокоенъ, и да унищожи всички български книги между народа. Закрита българската патриаршия и предаденъ българскиятъ народъ подъ черковната власт на патриарха, който ставалъ духовенъ началникъ на цѣлия „румъ-милети“, т. е. на всички православни въ Турция, трѣбвало да се премахне и най-слабиятъ белегъ на отдѣлната българска народностъ. „По този начинъ били унищожени отъ фенерското духовенство политическата автономия на България, народното черковно управление, книгитѣ, старинитѣ, езикътъ и националността. Фенерското духовенство е било вѣренъ наследникъ на духа и на системата на оня Генадий“. Блѣнътъ му за възвръщане на Византия подъ гръцко владичество, неговата „мегали-идеи“ го е карала да гони непрестанно българската просвѣта и българската книга, българскитѣ учители и българската литургия, за да държи чрезъ невежество и суевѣрие въ покорностъ народа.

Но постепенно българскиятъ народъ е съзналъ, че „вѣра и езикъ сж два най-силни лостове, чрезъ които умнитѣ държатъ на свое разположение всички народи“, и отъ тамъ този новъ конфликтъ съ гърцитѣ. Селимински вижда ясно какъ последнитѣ искатъ да ни държатъ въ покорство чрезъ ония две срдства, черквата и езика; какъ фенерскитѣ владици, „като лъжци, лицемѣри и безсъвѣстни“, ни напжтватъ къмъ духовна пустиня, отбивайки ни отъ всичко наше, дори отъ азбуката ни, кирилицата, която се считала въ началото на XIX вѣкъ за нѣщо като иероглифитѣ и била твърде слабо позната (напр. въ Сливенъ); и какъ цѣлата имъ политика била насочена къмъ увещане на гръцки езикъ и на гръцки патриотизъмъ, така че българската писменостъ и българската литургия едва се запазвали въ нѣкои наши мѣнастири. Но ходътъ на новитѣ идеи между българитѣ ще тури край на всички подобни доможвания, дошли въ разрѣзъ съ истинитѣ на Евангелието и